

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 38

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Marcus Tullius Cicero:

"Att förbli okunnig om ting som hände innan man var född är att förbli ett barn"

(Sagt för mer än 2000 år sedan.)

USA-tips väckte intresse

I förra Nyhetsbrevet vidarebefordrade jag ett tips, som jag fått från en trogen Nyhetsbrev-läsare och som bor i New York, USA. Peter heter läsaren. Han förstår inte svenska språket men läser med intresse mina Nyhetsbrev. Tipset: han låter Google översätta!

Det här har väckt intresse hos många bjärebor, som har släktingar i Amerika, vilka inte förstår svenska språket, men som är intresserade av att få lära känna den bygd varifrån deras anfäder utvandrade.

Har du några släktingar ute i världen? Skicka gärna tipset vidare. Har du dessa personers e-postadress, får du förstås gärna skicka den till mig.

Det kom ett brev

med en efterlysning. Det gäller personer i Bjäre, som medverkade i hjältemodiga insatser när det gällde att bryta Nazi-Tysklands blockad på Skagerack och Nordsjön under 2.a världskriget. Framför allt är det två namngivna personer med anknytning till Bjäre som efterlyses. De efterlysta är Ivar Henry Blycker f. 1892 samt Per Lovén.

Den som efterlyser är Anders Johansson, tidigare medarbetare i Dagens Nyheter, numera - som han själv uttrycker det - "seniormedborgare, författare, frilanser och kulturarsentreprenör".

Hela materialet med bakgrunden till efterlysningen kommer in på min hemsida www.bjareforlaget.com. Artikeln har rubriken "Vem vet något om de glömda blockadbrytarna?"

Materialet skall ingå i en kommande bok. Det blir den tredje delen i en trilogi om bortglömda eller förträngda företeelser under 2.a världskriget.

Du kanske vet något om dessa bjärebor? Kontakta i så fall mig <<mailto:kalle@bjarenet.com>> kalle@bjarenet.com eller Anders Johansson direkt. Hans adress, tel mm finns i artikeln på hemsidan.

En pigg 100-åring

Föreningen föddes 1913. Strax innan det 1:a världskriget bröt ut sålunda. Föreningen lever fortfarande. Den inte bara lever. Den frodas och den sjuder av liv och aktivitet. En pigg 100-åring.

Det är Torekovs Föreläsningsförening jag syftar på. Nyligen har den presenterat sitt program för jubileumsåret. Imponerande och variationsrikt som vanligt.

Föreningen har vant sig vid att ha fullt hus på sina föreläsningar. Det lär bli så även framöver. TV med sina enorma ekonomiska och tekniska resurser har inte en chans när föreläsningsföreningen bjuder på närhet, social gemenskap och lokala föreläsare och d:o ämnen.

De här raderna är min hyllning till jubilarerna med rådet: sikta nu på 200 år.

Ett stort GRATIS och ordblomster från Nyhetsbrevsredaktionen! Hurra, hurra, hurra!

Själva födelsedagen firas på söndag i samband med höstens första föreläsning. Då kommer föreningens ordförande, Bertil Gunnarsson, att ge oss glimtar från de 100 åren. Plats: V. Karups församlingshem. Tid: 18.30. Ett tips sålunda till de av Nyhetsbrevets läsare, som bor inom rimligt avstånd från Bjäre. Det är klart att Peter i New York och Joakim i Hongkong och ni andra som bor på andra sidan jordklotet, har förstås lite lång väg att ta er till föreläsningen...

För dig som inte har möjlighet att komma till V. Karups församlingshem på söndag: Jag lovar att återkomma om de 100 åren i kommande brev och på hemsidan.

År 1913,

då föreningen föddes, måste f.ö, ha varit ett specialtt år, när det gäller tillkomsten av föreläsningsföreningar. Det har jag kunnat notera i samband med att jag själv är ute och föreläser i just den sortens föreningar. Det finns flera 100-åringar i år. Det var en gyllene tid för flera folkrörelser. Det spirade en snabbt ökande kunskapshunger hos den delen av befolkningen, som inte haft tillgång till den allmänna skolan.

Butiksdöden - igen

Ännu en liten butik i vårt område har måst ge upp. Den här gången är det butiken i Ö.Karup. Nyligen var det butiken i V. Karup. Tidigare drabbade butiksdöden Ramsjöstrand. Går vi lite längre bakåt i tiden är det förstås mängder med små butiker i Bjäre, som måst kasta in handduken. Alla tycker att den här utvecklingen är beklaglig. Enskilda personer.

Politiker. Åtgärder krävs.

Jag ser då och då utspel från politikerna i det här ämnet. Gemensamt för det jag hittills har noterat är, att alla dessa försök bara är skrap på ytan.

Vad jag saknar är mera djupgående analyser av vilka krafter det är som har verkat - verkar - bakom det som leder till folkomflyttningar, som utarmar vissa delar av landet och skapar trängselproblem i andra. Glesbygdsproblem och överbefolkade förortsområden - sida vid sida.. Ser en intervju med förra statsrådet Thage Pettersson. Han säger också: "Det krävs en mera djupgående analys. Hela Sverige måste få leva"..

Analysen skall ge oss svaren på vissa frågor: Vilka krafter är det vi har att göra med? Vad kan göras för att motverka dessa krafter? Vill vi använda de instrument som krävs - även om det innebär att vissa måste ge avkall på gamla schablontankar? De kommersiella krafterna har visat, att de inte kan lösa problemen. Det krävs ett nytt och mera förutsättningslöst tänkande.

Återstår för människorna själva att organisera sig och skapa ett människovänligt samhälle. Organisera sig gjorde människorna i Sverige för mer än hundra år sedan. Bildade politiska partier. Låt oss använda dem..

Dialektorden: Jag hade tänkt avsluta serien med gamla dialektord här i Nyhetsbrev. Det är så mycket material som trängs om utrymmet. Jag försöker beränsa volymen på texten i Nyhetsbreven (- men som synes är jag inte särskilt framgångsrik.)

Emellertid. Det stora intresset för de gamla dialektorden gör, att jag kör ännu en omgång.

Här är facit

På förra brevets "lektion":

Ihu=ihåg. Ijåns=nyss. Ill=eld. Illa hållen= ej vårdad, ej ansedd.

Illavured= dåligt. Illebrann= ved. Immed= immig. Ingante= innantill.

Ingbongen=inbunden. Inged= ingenting. Inged annad= ingenting annat.

Ingelöckt= innelåst. Ituslaen= sönderslagen.

Innan vi går till nästa språkprov kan vi värma upp med några talesätt från det gamla bondesamhället:

- Hinsian gäred e gräsed allti grönast.
- När solen gaur i väster bler den lade den bäste
- Den varme sängen å den lade drängen, daj vella ente garna skiljas ad.
- Ja, se prästen han gör som kongen, han tjänar föan mä mongen.

Nästa språkprov

Så tar vi nästa språklektion. Ord på J och K.

*Java. Jorbid. * Jorbär. *Jored. *Kaladans. *Kasa. * Klabbed. *
Klajna. 'Kneveralen. * Knuded. *Kroe. * Krylle. * Kräg. Krösen.
*Kuted. * Kveg. *Kåsen.

Kolla gärna om du klarar översättningen av orden. Om inte - skriv och fråga.
Jag har facit..

Lämna gärna dina bidrag
till listan över favorituttryck från gamla dialekter. Glöm inte att även
ange ordens betydelse.

Andra dialekter

Eftersom det här Nyhetsbrevet har många läsare långt ifrån Bjäre bör jag
kanske uppmärksamma även andra dialekter. Jag börjar med ett smakprov från
Färs härad i Skåne, förmedlat av författaren Ernfrid Tjöne i hans bok
Gauragang:

Några rader ur dikten Lajnt udad fäladen:

Här e vardens oro lajnt ifrau
la voss genom avenböged gau

Ejneskov o alle lotta gott
Stongom mellom tuorna sto vått

Plöjda agra, grobor, stein o sä
Vida vägga, murgön, päreträ
bagaronen bugar ud i haven
Somt e gott for yad, somt for maven
Längan har ed måsed tag au halm.

Ännu en spännande brevsamling.

Bland allt det intressanta och spännande material som lämnas in till mig är
gamla brevsamlingar. Nyligen har jag fått ta del av ytterligare en sådan.
Brevsamlingen berör ett av de ämnen, som jag tidigare engagerat mig i och
som fascinerar mig. Det gäller emigrationen från Bjäre. Ända sedan jag
gjorde årsboken Bjärebygden 1965, som helt tillägnades ämnet utvandringen
från Bjäre, har ämnet intresserat mig extra mycket.

Den brevsamling som jag nu erbjudits är intressant bl.a. därför, att den
innehåller en sammanhållen korrespondens i båda riktningarna.

Frågor om mina tidigare böcker

fortsätter att komma. Därför: Här är uppgifterna:

- Så blev Båstad tennis
- Bilder av ett sekel i Bjäre
- Vår bjärehistoria i bild
- Bjärebor berättar om Bjäre

Böckerna kan beställas direkt genom mig. Adress nedan. Som läsare av Nyhetsbrev har du särskild rabatt. Kontakta mig för info.

Avslutar som vanligt:

Vill du inte få mina Nyhetsbrev i fortsättningen är det bara att meddela mig med ett mejl.

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
<<mailto:kalle@bjarenet.com>> kalle@bjarenet.com
Tel. 0431-365332